

Vergaderjaar 2024–2025

29 684

Waddenzeebeleid

Nr. 279

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATER-
STAAT EN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ,
VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 februari 2025

Met deze brief wordt de Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (Openbaar vervoer en milieu) geïnformeerd over enkele onderwerpen betreffende het Waddengebied, zoals besproken in het Bestuurlijk Overleg Wadden (BO Wadden) op 19 december 2024. In de brief komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Vervolg van het rapport over bekostiging van opgaven in het Waddengebied
2. Financiering Waddenacademie
3. Elektrificatie Waddenveren
4. Beleidskader Natuur Waddenzee
5. Programma meegroeierende kust
6. Stapeling Procedures
7. Unesco
8. Evaluatie Beheerautoriteit Waddenzee

1. Vervolg van het rapport over bekostiging van opgaven in het Waddengebied

In oktober 2024 heeft u het definitieve onderzoeksrapport van ABDTOP-Consult ontvangen naar de bekostiging van de opgaven in het Waddengebied¹.

Rijk en regio zullen spoedig een gezaghebbend persoon vragen om de aanbevelingen uit het rapport vorm te geven. De intentie is deze uitwerking in het BO Wadden van 23 juni 2025 te bespreken.

¹ Kamerstukken 29 684, nr. 275

2. Financiering Waddenacademie

De financiering van de Waddenacademie stopt bij het aflopen van het Waddenfonds (2027). Het BO Wadden heeft het voorstel voor gezamenlijke financiering van de Waddenacademie voor 2027 vanuit Rijk en Regio overgenomen. De discussie over de toekomst van de Waddenacademie na 2027, inclusief de rol van Rijk en regio en financieringsopties volgt op een later moment.

3. Elektrificatie Waddenveren

Op 8 oktober 2024 is de Nota van Uitgangspunten voor de nieuwe concessies met de Kamer gedeeld². Daarin staan de kaders en hoofdlijnen voor de nieuwe waddenveerconcessies. De Nota van Uitgangspunten is tot stand gekomen na veel gesprekken met betrokkenen en een openbare consultatie over een conceptversie. Op basis daarvan wordt gewerkt aan het Programma van Eisen. Hierover zal de Kamer in 2025 worden geïnformeerd. In het Programma van Eisen wordt ook de elektrificatie van de waddenveren uitgewerkt.

Het BO Wadden heeft als advies meegegeven dat de eisen voor elektrificatie van de veren enerzijds de concessieverlening niet mogen bemoeilijken en niet kostenverhogend mogen werken. Anderzijds mogen de eisen ook niet belemmerend werken voor marktpartijen die na de gunning, gedurende de looptijd van de concessie de veren willen elektrificeren. In de uitwerking zal hiermee rekening worden gehouden. Als vervolgstap wordt verder in beeld gebracht hoe de benodigde infrastructuur voor elektrificatie gerealiseerd kan worden.

4. Beleidskader Natuur Waddenzee

Het kabinet streeft een nieuwe balans na van een robuuste natuur die economische activiteiten, passend bij het multifunctionele gebruik van de Waddenzee, zoals de garnalenvisserij, de bereikbaarheid van de eilanden en toeristische activiteiten mogelijk maakt. Met het op te stellen Beleidskader Natuur Waddenzee wil het Ministerie van LNV ondernemers en gebruikers van de Waddenzee duidelijkheid geven over welke activiteiten onder welke voorwaarden in de toekomst mogelijk zijn. Dit gebeurt ten behoeve van meer duidelijke kaders voor vergunningverleners. Daartoe wordt gekeken naar de impact van gebruiksfuncties op het ecosysteem en welke (cumulatie van) impact verminderd moet worden. Uitgangsgedachte is dat alleen een robuust en veerkrachtig ecosysteem mogelijkheden blijft bieden aan economie en leefbaarheid. Mensen moeten nu en in de toekomst kunnen blijven wonen, werken en recreëren in het Waddengebied.

Het Beleidskader Natuur Waddenzee zal onder meer de beleidsopgaves benoemen en ingaan op de relatie met bestaand instrumentarium zoals Natura2000 Beheerplannen, de Kaderrichtlijn Water en de Natuurherstelverordening. Partijen binnen de Waddengovernance zijn en worden actief betrokken bij de totstandkoming van het beleidskader. Naar verwachting zal het concept Beleidskader Natuur Waddenzee in het BO Wadden van december 2025 worden besproken.

² Kamerstukken 23 645, nr. 830

5. Programma meegroeïende kust

De Eems-Dollard is sinds de aanleg van de Afsluitdijk en Lauwersmeerdijk het enige resterende estuarium van de Nederlandse Waddenzee. De natuurkwaliteit van het estuarium is echter flink verstoord. Er zit te veel slib in het water en de overgangen tussen land en water en zoet en zout zijn te hard. In het programma Eems-Dollard 2050 is onder andere kennis en ervaring opgedaan hoe slib uit het estuarium kan worden gehaald om natuur te herstellen en nuttig toe te passen binnen de opgaven over waterveiligheid, vernatting en verzilting van de laaggelegen klei-op-veen-gronden.

Het programma meegroeïende kust omvat de opschaling van de succesvolle maatregelen uit het programma Eems-Dollard 2050. Hiermee zal voor 10 jaar tenminste 1 miljoen ton slib (droge stof) uit het systeem vastgelegd worden door binnen- en buitendijkse bezinkplaatsen te realiseren en slib te onttrekken via kleirijperijen. Het onttrokken slib wordt toegepast binnen dijkversterking en voor de ophoging van de laaggelegen (landbouw)gronden.

Het is een uitdaging om verschillende financieringsbronnen van programma's, overheden en private sector bij elkaar te brengen en te beheren. Daarom heeft het BO Wadden afgesproken om met elkaar een integrale financieringsstructuur voor de uitvoering uit te werken.

6. Stapeling Procedures

In het Waddengebied zijn de laatste periode diverse (m.e.r.)procedures gestart of voorgenomen en geconstateerd is dat deze elkaar soms overlappen. Bijvoorbeeld Unesco, Natura2000 beheerplannen en Beleidskader Natuur Waddenzee. In het BO Wadden is afgesproken om meer overzicht en inzicht te creëren in lopende en voorgenomen initiatieven. Dit brengt dubbelingen en consequenties in beeld. Op basis daarvan kan een strategie ontwikkeld worden hoe Rijk en Regio meer afgestemd en integraal met al deze procedures om kunnen gaan.

7. Unesco

Met betrekking tot Unesco is de Kamer via de verzamelbrief Natuur³ van 29 augustus 2024 geïnformeerd over de reactie van Nederland, Duitsland en Denemarken naar Unesco over de bescherming van de Waddenzee. Binnenkort zal de Kamer door het Ministerie van LNV opnieuw per brief geïnformeerd worden.

8. Evaluatie Beheerautoriteit Waddenzee

De Beheerautoriteit Waddenzee (BAW) is actief sinds maart 2020. Versterken van robuuste natuur via het bevorderen van meer integraal en verbeterd natuurbeheer door de beheerders in de Waddenzee is noodzakelijk om het multifunctionele gebruik van de Waddenzee mogelijk te maken. In juli 2023 is een eerste versie van het Integraal Beheerplan Waddenzee gepubliceerd en met de Kamer gedeeld⁴. Hiermee is een belangrijke eerste stap gezet op weg naar integraal beheer van de Waddenzee.

In de Bestuursovereenkomst van de BAW is afgesproken om vier jaar na inwerkingtreding van deze bestuursovereenkomst te evalueren of de

³ Kamerstukken 33 576, nr. 389

⁴ Kamerstukken 29 684, nr. 250

doelstelling van de Beheerautoriteit Waddenzee in samenhang met het Integraal Beheerplan Waddenzee zijn behaald. In de bijlage treft u de door Berenschot uitgevoerde evaluatie. Het BOW is akkoord gegaan met de verdere aanpak op het verstevigen van het integraal Beheer van de Waddenzee volgens vier werksporen:

- Versterken van de beleidsacht («van integraal beleid naar integraal beheer»);
- Werken aan één Werelderfgoed Waddenzee vanuit gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid;
- Daadkrachtig opdrachtgeverschap;
- Impactvolle samenwerking.

In samenwerking met de verschillende opdrachtgevers en de natuurbeheerders worden de werksporen het komende kwartaal omgezet naar concrete verbeteracties.

Tot slot

Het BO Wadden komt twee maal per jaar bij elkaar en vormt de basis voor een intensieve samenwerking en afstemming voor beleidsontwikkeling in het Waddengebied. De volgende keer is dit tijdens de jaarlijkse Wadden toogdag in juni 2025.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie